

การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในละครเรื่องบุพเพสันนิวาส

Using Second Personal Pronouns in Thai Drama “Buppesannivas”

นุรฮาลิซา มะ^{1*}, นาซีบะห์ ตาเฮ² และบิสมิ์ สาและ³

Nurhalisa Ma^{1*}, Nasibah Tahey² and Bismee Saleh³

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี, หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต, สาขาภาษาอังกฤษ, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

¹ Undergraduate Students, English Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, YalaRajabhat University.

* Corresponding author, E-mail: haniza.620@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ต่างบริบทในละครเรื่องบุพเพสันนิวาสและวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบบันทึกข้อมูล ผลการวิจัยพบว่าคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่มีการใช้มากที่สุดคือ “อ้อเจ้า” และปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ได้แก่ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านบริบทต่างเพศ ด้านบริบทต่างอายุ ด้านบริบททางอารมณ์ ด้านบริบทต่างเชื้อชาติ ด้านบริบทการเปรียบเทียบ ด้านบริบทที่ใช้เรียกอาชีพ และด้านบริบทเรียกชื่อบุคคลตามลำดับ

คำสำคัญ: คำสรรพนามบุรุษที่ 2, บริบท, ละครเรื่องบุพเพสันนิวาส

Abstract

This study aimed to analyze second personal pronouns used in different contexts and factors causing some changes of using other second personal pronouns of Thai drama “Buppesannivas”. A data recording from was employed for the data collection. The findings showed that the second personal pronoun mostly used was “O-Chao” and the factors affecting the changes to use other second personal pronouns were social relation, gender, age, emotional effect, nationality, comparison context, referred job position and personal names respectively.

Keywords: Second Personal Pronouns, Context, Thai Drama “Buppesannivas”

บทนำ

นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันสื่อโทรทัศน์ยังคงเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คน โดยทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการให้ข้อมูลข่าวสาร สารความรู้ และความบันเทิงแก่ผู้ชมทุกเพศทุกวัย (กษิดิ์เดช สุวรรณมาลี, 2560) ด้วยวิวัฒนาการของเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้สื่อโทรทัศน์เกิดการเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบของระบบอะนาล็อกสู่ระบบดิจิทัล ที่มีจุดเด่นทั้งในด้านความคมชัดของภาพและเสียง รวมถึงจำนวนช่องที่มากขึ้น (ธัชชัย ตระกูลเลิศยศ, 2559) ทำให้ผู้ชมในปัจจุบันสามารถเลือกชมสื่อได้อย่างหลากหลาย เช่น รายการบันเทิง รายการเกมโชว์ รายการกีฬา รายการข่าว และละครประเภทต่าง ๆ เป็นต้น หากกล่าวถึงสื่อโทรทัศน์ประเภทละครที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน ละครย้อนยุคเป็นละครประเภทหนึ่งซึ่งได้รับความสนใจจากผู้ชม และเป็นสื่อสำคัญในการถ่ายทอดความเป็นเอกลักษณ์ของคนไทย ประวัติศาสตร์ไทย วัฒนธรรมไทยตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในอดีต ผู้ชมสามารถเข้าใจความเป็นมาและวิถีชีวิตของคนไทยแต่ละยุคสมัยจากการจำลองเรื่องราวผ่านตัวแสดงในละครย้อนยุคดังกล่าว ในปัจจุบันสื่อโทรทัศน์กลายเป็นธุรกิจที่มีการแข่งขันสูงขึ้น ละครประเภทย้อนยุคจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อให้เป็นที่นิยมและก้าวทันต่อวิวัฒนาการใหม่ ๆ ทั้งการถ่ายทำที่ใช้เทคนิคพิเศษ การเลือกนักแสดง การมีผู้จัดละครรุ่นใหม่ และการเลือกบทประพันธ์ที่สามารถเข้าถึงอารมณ์ผู้ชมมากที่สุด (กัญจน์ตามาศ โภพล และ สุพัชรจิต จิตประไพ, 2557)

กระแสและความนิยมของละครโทรทัศน์ประเภทย้อนยุคในปีที่ผ่านมา ละครเรื่องบุพเพสันนิวาส ได้สร้างปรากฏการณ์ในการตอบรับจากผู้ชมอย่างล้นหลามและถูกกล่าวถึงเป็นอันดับต้นของรายการโทรทัศน์ (นิพัฒน์ กระแจะจันทร์, 2561) ละครเรื่องนี้เป็นละครย้อนยุคแนวรักตลกที่อิงประวัติศาสตร์ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ มีการสร้างสรรค์บทบาทของตัวละคร ตลอดจนการดำเนินเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตได้อย่างน่าติดตาม โดยภาษาที่ใช้ในการแทนผู้ฟังหรือคำสรรพนามบุรุษที่ 2 นั้น บางคำมีความแตกต่างจากรูปแบบการใช้ในปัจจุบัน เช่น ออเจ้า หมายถึง “เธอ” เป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่ตัวละครในเรื่องนี้ใช้เรียกคู่สนทนาอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งคำสรรพนามคำว่า “ออเจ้า” สามารถใช้เรียกแทนผู้ฟังได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยจะใช้กับผู้ที่มีอาวุโสน้อยกว่าหรือเท่ากัน (กิตติวัฒน์ สิริเกษมสุข, 2561) และยังมีคำสรรพนามบุรุษที่ 2 อีกมากมายในบทละครเรื่องนี้ที่น่าสนใจและสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมและความสำคัญทางสังคมของผู้คนในอดีต คำบุรุษสรรพนามในภาษาไทยเป็นคำที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมไทยอย่างลึกซึ้ง มีความละเอียดอ่อน โดยสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมไทยได้หลายประการ เช่น การมีสัมมาคารวะ การรู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่ ความอ่อนน้อมถ่อมตน การยกย่องให้เกียรติผู้อื่น และการให้ความสำคัญระหว่างชายหญิง เป็นต้น (กาญจนา นาคสกุล, 2538 อ้างถึงใน สุชาดา เจียพงษ์, 2553)

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาละครโทรทัศน์ประเภทย้อนยุคเรื่องบุพเพสันนิวาสในเรื่องการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 แทนผู้ฟังแตกต่างตามบริบท โดยทำการศึกษาและวิเคราะห์การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 และปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการเลือกใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในสถานการณ์ที่ต่างกันไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในละครเรื่องบุพเพสันนิวาส
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในละครเรื่องบุพเพสันนิวาส ซึ่งมีจำนวน 16 ตอนและตอนพิเศษอีก 8 ตอน รวมทั้งสิ้น 24 ตอน โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการชมละครย้อนหลังผ่านเว็บไซต์ยูทูบ ที่มีการออกอากาศตั้งแต่วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2561 ถึงวันที่ 11 เมษายน 2561 แต่เนื่องด้วยตอนพิเศษทั้ง 8 ตอนไม่ได้มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทละคร ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาเฉพาะบทละคร 16 ตอนเท่านั้น โดยเครื่องมือการวิจัยที่ใช้เป็นแบบบันทึกข้อมูลการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 และปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 โดยมีการจัดลำดับการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่มีการใช้มากที่สุดจำนวน 10 ลำดับ ซึ่งจะจัดแสดงเป็นค่าความถี่และร้อยละ และผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยการวิเคราะห์ข้อมูลในการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 เพิ่มเติมจากวิทยานิพนธ์ของสุชาดา เจียพงษ์ (2560) เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย ดังนี้

1. การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ต่างบริบทในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม
2. การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทต่างประเทศ
3. การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทต่างอายุ
4. การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบททางอารมณ์
5. การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทต่างเชื้อชาติ
6. การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทการเปรียบเทียบ
7. การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทที่ใช้เรียกอาชีพ
8. การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทเรียกชื่อบุคคล

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ต่างบริบทในละครเรื่องบุพเพสันนิวาส สรุปผลการวิจัยได้ 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ความถี่ของการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2

ข้อมูลการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ต่างบริบทในละครเรื่องบุพเพสันนิวาส โดยผู้วิจัยได้แสดงข้อมูลจากการวิเคราะห์การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ซึ่งมีค่าความถี่มากที่สุด 10 ลำดับแรกจากจำนวนการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ทั้งหมดดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงความถี่การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2

คำสรรพนามบุรุษที่ 2	ความถี่	ร้อยละ
ออเจ้า	534	24.56
แม่นาย	410	18.85
คุณพี่	322	14.81
มึง	179	8.23
เอ็ง	161	7.40
แม่การะเกด	149	6.85
เจ้า	136	6.25
แม่หญิง	115	5.28
พ่อเดช	90	4.13
พี่แยม	78	3.58
รวม	2,174	100

จากตารางที่ 1 การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่พบมากที่สุดคือ ออเจ้า จำนวน 534 คำ (24.56%) รองลงมาคือ แม่นาย จำนวน 410 คำ (18.85%) คุณพี่ จำนวน 322 คำ (14.81%) มึง จำนวน 179 คำ (8.23%) เอ็ง จำนวน 161 คำ (7.40%) แม่การะเกด จำนวน 149 คำ (6.85%) เจ้า จำนวน 136 คำ (6.25%) แม่หญิง จำนวน 115 คำ (5.28%) พ่อเดช จำนวน 90 คำ (4.13%) และพี่แยม จำนวน 78 คำ (3.58%)

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2

จากการศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในละครเรื่อง บุปผเสถียรนิวาสน์ทั้งหมด 8 ปัจจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเพิ่มเติมจากวิทยานิพนธ์ของสุชาติา เจียพงษ์ (2560) ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นและมีผลการวิจัยดังนี้

2.1 การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ต่างบริบทในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม

จากการศึกษาการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ต่างบริบทในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่ามีการเลือกใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่มีความหลากหลายตามบริบทต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมและการให้ความสำคัญในการเลือกใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในการสื่อสารของคนไทยในยุคสมัยนั้น ซึ่งสามารถแบ่งการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ต่างบริบทด้านความสัมพันธ์ทางสังคมได้ดังนี้

2.1.1 คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทที่กล่าวถึงยศหรือตำแหน่งผลจากการศึกษาข้อมูลการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทที่กล่าวถึงยศหรือตำแหน่ง มีทั้งหมด 21 คำ ได้แก่ **คุณ** เช่น คุณริท คุณหมื่น **คุณหนู** เช่น คุณหนูปราง **คุณหญิง** เช่น คุณหญิงการะเกด **คุณหญิง** ละออ **แม่นาย** เช่น แม่นายการะเกด **หมื่น** เช่น หมื่นท่าน หมื่นเรื่อง **ออกหลวง** เช่น ออกหลวงสรศักดิ์ ออกหลวงสุรสาคร **ท่าน** เช่น ท่านหมื่น ท่านหญิง **ออกขุน** เช่น ออกขุนท่าน ออกขุนเรื่อง **หลวง** เช่น หลวงท่าน หลวงสรศักดิ์ **ขุน** เช่น ขุนเรื่อง ขุนปาน **ออกพระ** เช่น ออกพระท่าน ออกพระเพทราชา **พระ** เช่น พระโหรา พระฤทธิ์คำแหง **เจ้า** เช่น เจ้าฤทธิ์คำแหง เจ้าพิชัยวาทีช **พระยา** เช่น พระยาโกษาธิบดี พระยาวิเชยนทร์ **ออกญา** เช่น

ออกญาท่าน ออกญาวิสุตสาคร นาย เช่น นายท่าน ราชครู เช่น มหาราชครู ขุนหลวง สังฆราช อาลักษณ์เจ้า พระยาวิเชียรทร์

2.1.2 คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทระหว่างเครือญาติ ผลจากการศึกษาข้อมูลการใช้ คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทระหว่างเครือญาติ มีทั้งหมด 9 คำ ได้แก่ **เจ้าคุณพี่ คุณย่า พ่อ** เช่น คุณพ่อ พ่อท่าน **แม่** เช่น คุณแม่ **พี่** เช่น พี่เรื่อง พี่เดือน **ยาย** เช่น คุณยาย **คุณอา** เช่น ท่านอา **หลาน** เช่น หลานชาย **ลูก** เช่น ลูกพ่อ ลูกแม่

2.1.3 คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทที่ใช้กับพระสงฆ์ ผลจากการศึกษาข้อมูลการใช้ คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทที่ใช้กับพระสงฆ์ มีทั้งหมด 1 คำ ได้แก่ **โยม** เช่น โยมยาย โยมแม่

2.1.4 คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทแสดงถึงความรัก ผลจากการศึกษาข้อมูลการใช้ คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทแสดงถึงความรัก มีทั้งหมด 2 คำ ได้แก่ **ที่รัก ทูนหัว** เช่น ทูนหัวของบ่าว

2.1.5 คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทเรียกบุคคลที่มีฐานะเท่ากัน ผลจากการศึกษา ข้อมูลการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทเรียกบุคคลที่มีฐานะเท่ากัน มีทั้งหมด 6 คำ ได้แก่ **คุณจันวาด ออเจ้า เจ้า ตัวท่าน** และคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทเรียกบุคคลที่มีฐานะเท่ากันสำหรับบ่าวได้แก่ **มิ่ง เอ็ง**

2.1.6 คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทเรียกบุคคลที่มีฐานะต่ำกว่า ผลจากการศึกษา ข้อมูลการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทเรียกบุคคลที่มีฐานะต่ำกว่า มีทั้งหมด 2 คำ ได้แก่ **เอ็ง มิ่ง**

2.1.7 คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ขุนนางใช้เรียกขุนนางที่อาวุโสน้อยกว่าหรือเท่ากัน ผลจาก การศึกษาข้อมูลการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ขุนนางใช้เรียกขุนนางที่อาวุโสน้อยกว่าหรือเท่ากัน มีทั้งหมด 2 คำ ได้แก่ **ออเจ้า เจ้า**

2.1.8 คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทเรียกกลุ่มคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป ผลจากการศึกษา ข้อมูลการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทเรียกกลุ่มคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีทั้งหมด 7 คำ ได้แก่ **พวก** เช่น พวกเอ็ง พวกมิ่ง **ทุกคน เจ้าสองคน เอ็งทั้งสอง ท่านทั้งสอง พี่สองคน ออเจ้าทั้งสองคน**

2.1.9 คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทแสดงถึงความสนิทสนม ผลจากการศึกษาข้อมูล การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทแสดงถึงความสนิทสนม มีทั้งหมด 2 คำ ได้แก่ **แก ไอ้** เช่น ไอ้เกศ ไอ้ เรือง

2.2 การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทต่างเพศ

จากการศึกษาพบว่า การเรียกขานบุคคลเพศชายและเพศหญิงจะมีคำนำหน้าชื่อที่แตกต่างกัน กล่าวคือ เพศชายจะมีคำนำหน้าชื่อว่า “พ่อ” และ “ไอ้” ส่วนเพศหญิงจะมีคำนำหน้าชื่อว่า “แม่” “นาง” และ “อี” ดังนี้

2.2.1 คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้เฉพาะเพศชาย ผลจากการศึกษาข้อมูลการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้เฉพาะเพศชาย มีทั้งหมด 2 คำ ได้แก่ **พ่อ** เช่น พ่อเดช พ่อปาน **ไอ้** เช่น ไอ้ม่วง ไอ้จ้อย

2.2.2 คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้เฉพาะเพศหญิง ผลจากการศึกษาข้อมูลการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้เฉพาะเพศหญิง มีทั้งหมด 5 คำ ได้แก่ **แม่หนู** เช่น แม่หนูจันวาด **แม่หญิง** เช่น แม่หญิง การะเกด **แม่หญิงจันวาด แม่** เช่น แม่การะเกด **แม่จันวาด นาง** เช่น นางผิน นางแยม **อี** เช่น อีผิน อีแยม

2.3 การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทต่างอายุ

จากการศึกษาการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทต่างอายุ พบว่ามีการใช้คำขึ้นต้นคำสรรพนามด้วยคำเรียกขานเครือญาติเพื่อแสดงถึงการให้ความเคารพต่อผู้อาวุโสกว่า ผลจากการศึกษาข้อมูลการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทต่างอายุ มีทั้งหมด 13 คำ ได้แก่ **อ้อเจ้า คุณพี่** เช่น คุณพี่หมื่น คุณพี่เดช **คุณลุง** เช่น คุณลุงท่าน **พี่** เช่น พี่ผิน พี่แยม **ป้า** เช่น ป้าปริก ป้านิม **คุณอา** เช่น คุณอาขุนปาน **ท่านลุง** เช่น ท่านลุงขุนปาน **ลุงหวาน น้ำจวง น้อยแชลลี่** และบางคำที่ไม่ใช่คำเรียนขานเครือญาติได้แก่ **คุณ หนู และเธอ**

2.3 การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบททางอารมณ์

จากการศึกษาการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบททางอารมณ์ พบว่าเป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้ต่อกัน ซึ่งอารมณ์ของผู้พูดเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ผลจากการศึกษาข้อมูลการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบททางอารมณ์ มีทั้งหมด 23 คำ ได้แก่ **อ้อบ่าว อ้อบ่าวสองคน อ้อบ่าวจันไร ไอเพื่อนซี้ ไอจิง อี้สะถุน ไอหน้าหม้อ ไอไพร่ อี้สาระแน คุณแม่บ้าน อ้อบ้าน่าวโง่ แม่ตัวดี อีเวร ไอผอม อีนางปริก หม่าจ้อย นางแก่ ไอหน้าเซ่อ อีหมอ ไอก็องสตังค์ชาติไพร่ ไอไพร่ เจ้าแขก**

2.4 การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทต่างเชื้อชาติ

จากการศึกษาการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทต่างเชื้อชาติ พบว่าการเรียกคำสรรพนามบุรุษที่ 2 สำหรับบุคคลต่างเชื้อชาติมีความแตกต่างจากคนไทย โดยคำขึ้นต้นของคำสรรพนามบุรุษที่ 2 นั้น จะมีการยืมคำมาจากภาษาต่างประเทศ ผลจากการศึกษาข้อมูลการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทต่างเชื้อชาติ มีทั้งหมด 4 คำ ได้แก่ **เมอร์ลีเออร์ก๊องสตังค์ หม่อมตองกีมาร์ มิสเตอร์ฟอลคอน จินฮง**

2.5 การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทการเปรียบเทียบ

จากการศึกษาการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทการเปรียบเทียบ พบว่าเป็นการสร้างคำสรรพนามบุรุษที่ 2 จากกริยาทำทางของผู้ฟัง ผลจากการศึกษาข้อมูลการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทการเปรียบเทียบ มีทั้งหมด 5 คำ ได้แก่ **อ้อแม่ค้าปากตลาด แม่หญิงตลาด แม่หญิงปากกล้า แม่หญิงผู้ประเสริฐ แม่หญิงลูกถือ**

2.6 การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทที่ใช้เรียกอาชีพ

จากการศึกษาการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทที่ใช้เรียกอาชีพ พบว่าเป็นการเรียกขานตามสภาพอาชีพของบุคคลนั้น ๆ แทนการเรียกชื่อผลจากการศึกษาข้อมูลการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทที่ใช้เรียกอาชีพ มีทั้งหมด 3 คำ ได้แก่ **แม่ค้า อาจารย์ เล้าแก่**

2.7 การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทเรียกชื่อบุคคล

จากการศึกษาการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทเรียกชื่อบุคคล พบว่ามีการใช้เรียกชื่อจริงของผู้ฟัง ซึ่งจะใช้โดยผู้อาวุโสกว่าเรียกผู้น้อย เจ้านายเรียกบ่าว และใช้โดยบุคคลที่มีฐานะสูงกว่าเรียกบุคคลที่มีฐานะต่ำกว่าเท่านั้นผลจากการศึกษาข้อมูลการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทเรียกชื่อบุคคล มีทั้งหมด 26 คำ ได้แก่ **สิปางค์ ยอด มาริ ฟานิก การะเกด เกศสุรางค์ จ้อย ม่วง แยม เกด ปริก ผิน เรืองฤทธิ์ จวง จิก บุญมี บุญมา ก๊องสตังค์ ด้วง เหมือน บุญ ตองกีมาร์ แชลลี่ คาร่า เพทราชา ฟอลคอน**

ตัวอย่างแสดงผลการเปลี่ยนแปลงการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ของ “การะเกด” ที่มีผู้พูดต่างกัน

คำสรรพนามบุรุษที่ 2	ตัวอย่างประโยค	ปัจจัยการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2	ผู้พูด
อ้อเจ้า	วาจามีมีผิด <u>อ้อเจ้า</u> กลับมาหาพี่แล้ว แม่ การะเกดของพี่	การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ชุน นางใช้เรียกชุนนางที่อาวุโสน้อยกว่า หรือเท่ากัน	หมิ่นสุนทร เทวา
แม่หญิง + ตลาด	ยืนเถียงฉอด ๆ ประหนึ่ง <u>แม่หญิงตลาด</u>	การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ใน บริบทการเปรียบเทียบ	หมิ่นสุนทร เทวา
คุณหญิง + การะเกด	<u>คุณหญิงการะเกด</u> ลงมา ประเดี๋ยวนี้	คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่กล่าวถึงยศ หรือตำแหน่ง	หมิ่นสุนทรเทว วา
แม่นาย	<u>แม่นาย</u> ของบ่าวงามกว่า แม่หญิงใดๆในอยุธยา ยานะเจ้าคะ	คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่กล่าวถึงยศ หรือตำแหน่ง	นางผิน
แม่หญิง + การะเกด	<u>แม่หญิงการะเกด</u> รู้จัก กาลเทศะชะบังสิ	คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้เฉพาะเพศ หญิง	นางปริก
แม่หญิง	<u>แม่หญิง</u> ช่างแปลก ประหลาด ข้าขอบิยังนั้ก	คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้เฉพาะเพศ หญิง	หมิ่นเรือง
แม่ + การะเกด	<u>แม่การะเกด</u> ทำกระไร หรือนั้น ใครสั่งใครสอน ให้ว้าวผู้ชายเช่นนั้น	คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้เฉพาะเพศ หญิง	คุณหญิงจำปา
นางหนู	เรียกอาจารย์ว่าอาจารย์ ซีปะชาวเถอะนางหนู	คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้เฉพาะเพศ หญิง	ท่านอาจารย์

จากตารางที่ 2 พบว่าหมิ่นสุนทรเทวาใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ว่า “อ้อเจ้า” เรียกแม่การะเกด ซึ่งมีฐานะระดับชุนนางเท่ากันและใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ว่า “แม่หญิงตลาด” ขณะที่แม่การะเกดกำลังเถียงตนทำให้หมิ่นสุนทรเทวาโกรธ จึงได้สร้างคำสรรพนามบุรุษที่ 2 จากกริยาทำทางของแม่การะเกดตามสถานการณ์ในตอนนั้นแสดงถึงการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทการเปรียบเทียบ ต่อมามีการเปลี่ยนคำสรรพนามบุรุษที่ 2 เป็น “คุณหญิงการะเกด” หลังจากที่แม่การะเกดได้แต่งงานกับตน ซึ่งหมิ่นสุนทรเทวาได้เลื่อนยศเป็นออกญาวิสูตรสาคร ดังนั้นทำให้แม่การะเกดถูกเลื่อนตำแหน่งตามตนซึ่งเป็นสามีไปด้วย นางผินใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 เรียกแม่การะเกดว่า “แม่นาย” ซึ่งคำว่าแม่นายจะใช้โดยบ่าวที่รับใช้แม่การะเกดเป็นการส่วนตัวเท่านั้น หากบ่าวที่ไม่ได้รับใช้แม่การะเกดเป็นการส่วนตัวจะใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ว่า “แม่หญิงการะเกด” ดังที่นางปริกเรียกไว้ในตัวอย่างประโยคข้างต้น ซึ่งจากตัวอย่างประโยคแสดงถึงสถานการณ์ที่แม่ปริกโกรธแม่การะเกดแต่ด้วยที่ตนเป็นบ่าวจึงไม่สามารถใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 เป็น “มีง” หรือ “เอ็ง” ได้แม้ตนจะอาวุโสกว่าก็ตาม ส่วนคำว่า “แม่หญิง” เป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 2 สำหรับบุคคลทั่วไปใช้เรียกหญิงสาวในสมัยนั้นหรือจะใช้คำว่า “แม่” และตามด้วยชื่อของหญิงสาวนั้น ๆ ตามที่คุณหญิงจำปาเรียกว่า “แม่การะเกด” โดยตัวอย่างประโยคข้างต้นแสดงถึงสถานการณ์ที่คุณหญิงจำปากำลังโกรธและกล่าวตักเตือนแม่การะเกด ซึ่งสังเกตได้ว่าชุนนางจะไม่ใช้คำว่า “มีง” หรือ “เอ็ง” เรียกชุนนางด้วยกัน

แม้อยู่ในสถานการณ์ที่ตนกำลังโกรธก็ตาม และคำว่า “นางหนู” ใช้โดยผู้อาวุโสกว่าเรียกผู้น้อยที่เป็นเพศหญิงเท่านั้น จะใช้ในบริบททั่วไปแสดงถึงผู้ใหญ่เอ็นดูต่อผู้น้อย

อภิปรายผล

จากการศึกษาการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในละครเรื่อง “บุพเพสันนิวาส” สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายในการเลือกใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ระหว่างบุคคลที่มีฐานะเดียวกันหรือต่างฐานะกันในบริบทต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายและวิเคราะห์การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในต่างบริบทและวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในละครเรื่อง “บุพเพสันนิวาส” ดังนี้

1. การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในละครเรื่องบุพเพสันนิวาส ผู้วิจัยพบว่า “ออเจ้า” เป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่มีการใช้มากที่สุด ดังที่ กิตติวัฒน์ สิริเกษมสุข (2561) ได้ยกตัวอย่างคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่มีการใช้มากที่สุดในละครเรื่องบุพเพสันนิวาสคือ “ออเจ้า” ซึ่งคำว่า “ออเจ้า” นั้นมีความหมายว่า “เธอ” ใช้เรียกได้ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่อาวุโสน้อยกว่าหรือเท่ากัน โดยใช้กับบุคคลที่มีฐานะเดียวกันหรือฐานะต่ำกว่าแต่ไม่ใช่ทาส โดยผลจากการศึกษาคำว่า “ออเจ้า” นั้นพบได้จากปัจจัยการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ต่างบริบทในด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ได้แก่ การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทเรียกบุคคลที่มีฐานะเท่ากันและการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ชุมนางใช้เรียกชุนนางที่อาวุโสน้อยกว่าหรือเท่ากัน และปัจจัยการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทต่างอายุ จึงทำให้พบความถี่ของการใช้คำว่า “ออเจ้า” มากที่สุด ซึ่ง “ออเจ้า” มีวิธีการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 เช่นเดียวกับคำว่า “เจ้า” ส่วนคำว่า “แม่นาย” เป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่บ่าวใช้เรียกนายผู้หญิงบนเรือนที่ตนดูแลรับใช้ส่วนตัวและจะใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ว่า “แม่หญิง” เรียกนายผู้หญิงบนเรือนที่ตนไม่ได้รับใช้เป็นการส่วนตัว นอกจากนี้คำว่า “แม่หญิง” นั้นบุคคลทั่วไปมักจะใช้เรียกผู้หญิงที่มีฐานะ ทั้งนี้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้เรียกเพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกัน เพศหญิงจะมีคำนำหน้าชื่อว่า “อี” หรือ “นาง” โดยจะใช้เรียกเฉพาะบ่าวเพศหญิง ส่วนบ่าวเพศชายจะมีคำนำหน้าชื่อว่า “ไอ้” เท่านั้น และผู้ที่อาวุโสกว่าจะใช้คำนำหน้าชื่อเรียกเพศชายที่มีฐานะหรืออยู่ในระดับชุนนางว่า “พ่อ” แต่ทว่าพระมหากษัตริย์มักใช้คำว่า “ไอ้” เรียกบรรดาศักดิ์ในการปกครองของตน สำหรับบุคคลที่มียศหรือตำแหน่งจะถูกเรียกคำนำหน้าชื่อด้วยตำแหน่งของตน หากตำแหน่งเลื่อนสูงขึ้นระดับพระหรือจมีน พระยา และเจ้าพระยา ภรรยาของตนก็จะถูกเลื่อนตำแหน่งตามสามี โดยจะใช้คำนำหน้าว่า “คุณหญิง” และตามด้วยชื่อสามีของตน คำสรรพนามบุรุษที่ 2 คำว่า “มึง” และ “เอ็ง” ใช้โดยเจ้านายเรียกบ่าวของตนและบ่าวใช้เรียกบ่าวด้วยกันหรือบุคคลระดับชนชั้นเดียวกัน ซึ่งชุนนางจะไม่ใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ว่า “มึง” หรือ “เอ็ง” เรียกชุนนางด้วยกัน เว้นแต่เฉพาะพระมหากษัตริย์ใช้เรียกบรรดาศักดิ์ในการปกครองของตนเท่านั้น

2. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่มีความสำคัญมากที่สุดคือการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ต่างบริบทในด้านความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีการกล่าวถึงยศหรือตำแหน่ง กล่าวคือเมื่อบุคคลหนึ่งมีการเลื่อนยศ คำสรรพนามนำหน้าชื่อบุคคลนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย ทั้งนี้อาจจะเปลี่ยนเฉพาะคำนำหน้าหรืออาจจะเปลี่ยนทั้งคำนำหน้าและชื่อของบุคคลนั้น ๆ ดังนั้นผู้พูดต้องคำนึงถึงความถูกต้องของยศหรือตำแหน่งรวมถึงชื่อในการเรียกขาน

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 จากการศึกษาพบว่าสังคมความเป็นอยู่ในช่วงสมัยสมเด็จพระนารายณ์มีการแบ่งชนชั้นอย่างชัดเจน บุคคลมียศถาบรรดาศักดิ์ที่ถูกแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ ดังที่ ส.พลายน้อย (2559) กล่าวว่า ยศถาบรรดาศักดิ์ของขุนนางไทยแบ่งได้เป็น 8 ระดับ ได้แก่ เจ้าพระยา พระยา พระ หลวง ขุน หมื่น พัน นายหรือหม่อมตามลำดับ และนอกจากนี้ยังมีชนชั้นระดับไพร่และทาส ซึ่งกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมสมัยนั้นมีหลากหลายรูปแบบ ดังนั้นการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ต่างบริบทในด้านความสัมพันธ์ทางสังคมมีความสำคัญต่อการเลือกใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 เป็นอย่างมาก การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทต่างประเทศ แสดงความแตกต่างในการเรียกค่านำหน้าชื่อระหว่างเพศชายและเพศหญิง ในบริบทที่ผู้พูดและผู้ฟังต่างอายุจะมีการใช้ค่านำหน้าชื่อด้วยคำเรียกขานเครือญาติ เพื่อแสดงถึงความเคารพผู้อาวุโสกว่าและแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นไทย และการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 มักจะเป็นเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางอารมณ์ของผู้พูดด้วยเช่นกัน ส่วนใหญ่เมื่อใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบททางอารมณ์มักจะใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่เป็นคำหยาบคายใช้ด่าทอกัน หากกล่าวถึงการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชาวต่างชาติในสมัยนั้นการติดต่อค้าขายมีความเจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมากทำให้มีการยืมคำต่างประเทศมาใช้โดยเฉพาะได้นำค่านำหน้าชื่อจากชาวต่างชาติมาใช้เรียกคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทต่างเชื้อชาติ การใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทการเปรียบเทียบเป็นสร้างคำสรรพนามบุรุษที่ 2 การกริยาทำทางของผู้ฟังในขณะนั้น ส่วนการเรียกคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในบริบทที่ใช้เรียกอาชีพเป็นการเรียกขานโดยใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 เรียกชื่อบุคคลนั้นตามอาชีพที่ประกอบอยู่ในขณะนั้น และการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 เรียกชื่อบุคคล เป็นการเรียกชื่อของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งจะใช้เฉพาะผู้อาวุโสกว่าเรียกผู้น้อยหรือบุคคลที่มีฐานะเรียกบุคคลที่มีฐานะต่ำกว่าเท่านั้น

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าลักษณะการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในละครเรื่อง “บุพเพสันนิวาส” สะท้อนให้เห็นความหลากหลายในการใช้คำสรรพนามในประเทศไทย แม้ในปัจจุบันคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่นิยมใช้ในอดีตหลายคำได้สูญหายไปกับวันเวลาแล้วบ้าง แต่บางคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ยังคงใช้กันอยู่ในปัจจุบัน หากด้วยกาลเวลาทำให้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 เหล่านั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเมื่อเปรียบเทียบกับอดีต บางคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ถูกลดฐานะลง ดังที่ กาญจนา นาคสกุล (2540) ได้ยกตัวอย่างคำสรรพนามบุรุษที่ 2 คำว่า “มึง” “เอ็ง” ซึ่งเป็นคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่ใช้กันปกติในอดีตถูกลดฐานะลงเป็นคำที่ไม่สุภาพในปัจจุบัน เช่นเดียวกับคำว่า “นาง” ที่ใช้เรียกค่านำหน้าเพศหญิง โดยจะมีการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 คำอื่นแทนเช่น “เธอ” “แก” นอกจากนี้มีคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่เป็นคำระดับสูง คำว่า “คุณ” ที่ในอดีตนั้นเป็นค่านำหน้าเฉพาะราชวงศ์ ลูกผู้ที่มีบรรดาศักดิ์ หรือผู้ที่ได้รับพระราชทานตราจุลจอมเกล้าและยังไม่ได้แต่งงาน ถูกลดฐานะลงใช้กับบุคคลทั่วไปในสังคมปัจจุบัน อีกทั้งการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่ได้รับอิทธิพลมาจากต่างประเทศ สังเกตตัวอย่างการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในละครเรื่อง “บุพเพสันนิวาส” ชาวต่างชาติจะเรียกคนไทยในสมัยนั้นว่า “อ้อเจ้า” “ท่าน” เป็นต้น แต่ปัจจุบันมีการใช้คำทับศัพท์เรียกบุคคลที่ 2 ที่เป็นคนไทยว่า “you” อีกทั้งยังส่งผลให้คนไทยบางส่วนได้รับอิทธิพลการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ว่า “you” เรียกคนไทยด้วยกันในปัจจุบัน บางคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่ได้สูญหายไปแล้วนั้น แต่ด้วยกระแสความนิยมของละครเรื่อง “บุพเพสันนิวาส” ในปีพุทธศักราช 2561 ที่ผ่าน มา ทำให้คนไทยหยิบยกบางคำสรรพนามมาใช้เช่น คำว่า “อ้อเจ้า” และยังคงมีคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่ใช้ในอดีตยังคงใช้กันอยู่ในปัจจุบันด้วยเช่นกัน เช่น การใช้ค่านำหน้าว่า “พี่” หรือคำสรรพนามเรียกเครือญาติต่าง ๆ เรียกบุคคลที่อาวุโสกว่า เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีความหลากหลาย ซึ่งแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ในการใช้ภาษาไทยอย่างเห็นได้ชัด ดังที่ สุชาดา เจียพงษ์ (2560) กล่าวว่า การใช้คำบุรุษสรรพนามต้องคำนึงถึงบริบททางสังคมว่าตนกำลังสนทนากับใครและสถานการณ์ใด ผู้ที่ใช้ภาษาที่ดีต้องรู้จักเลือกใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ให้ถูกต้องกับสถานการณ์การสื่อสาร ซึ่งคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ของไทยสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทย การแสดงถึงความกลมเกลียวระหว่างคนในครอบครัวและผู้คนในสังคม

สรุป

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของผู้คนมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งละครเรื่อง “บุพเพสันนิวาส” ถือว่าเป็นละครที่สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ระหว่างอดีตกับปัจจุบันและยังสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ในการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ของสังคมไทยมาตั้งแต่อดีต คำสรรพนามบุรุษที่ 2 บางคำในอดีตมีการเปลี่ยนแปลงและสูญหายไปตามกาลเวลา อย่างไรก็ตามการเลือกใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ในสังคมไทยมีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามกาลเทศะและเหมาะสมระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง

เอกสารอ้างอิง

- กษิตรีเดช สุวรรณมาลี. (2560). การเลือกเนื้อหาและการสร้างบทละครโทรทัศน์ในมุมมองของผู้ผลิตและผู้ชม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- กัญจน์ตามาศ โภพล และ สุพัชรจิต จิตประโม. (2557). บทบาทของละครย้อนยุคที่มีต่อการสืบสานและอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมไทย. กระแสวัฒนธรรม, 14(26), 57-69.
- กาญจนา นาคสกุล. (2540). คำสรรพนามในภาษาไทยสะท้อนวัฒนธรรมไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2563, จาก <https://www.royin.go.th/?knowledges>
- กาญจนา นาคสกุล. (2560). ระบบเสียงภาษาไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติวัฒน์ สิริเกษมสุข. (2561). 10 คำศัพท์ บุพเพสันนิวาส ที่อเจ้าทั้งหลายควรรู้. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2562, จาก <https://www.sanook.com/campus/1389035/>
- ฉัชชัย ตระกูลเลิศยศ. (2557). ความแตกต่างของ Analog กับ Digital. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2562, จาก <https://www.scimath.org/article/item/4819-analog-digital>
- นิพัฒน์ กระแจะจันทร์. (2561). บุพเพสันนิวาส ติดท็อป 3 รายการโทรทัศน์ที่ผู้คนค้นหาบนยูทูปมากที่สุดในโลก ประจำปี 2018. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2562, จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-43430043>
- สุชาดา เจียพงษ์. (2553). การศึกษาเปรียบเทียบคำบุรุษสรรพนามในภาษาไทย 4 ถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุชาดา เจียพงษ์. (2560). อายุของผู้พูดกับการเลือกใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 และ 2 :การศึกษาการเปรียบเทียบรูปคำและการใช้. วิจารณ์วรรณสาร, 1(3), 105-129.
- ส.พลายน้อย. (2559). ขุนนางสยาม ประวัติศาสตร์ “ข้าราชการ” ทหารและพลเรือน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, สนพ.